

III. Fundusz Alimentacyjny

Podstawowe informacje o zasadach korzystania ze świadczeń przyznawanych z funduszu alimentacyjnego od 1 października 2008 roku, a także informacje o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych.

Komu przysługują świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego?

Osobą uprawnioną do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (w skrócie: świadczenie z FA) jest **dziecko**, które ma zasądzone od rodzica alimenty (mogą to być również alimenty na podstawie ugody zawartej przed sądem), jeżeli egzekucja alimentów jest bezskuteczna. Świadczenia z FA przysługują na dziecko do ukończenia przez nie 18 lat. Na dziecko starsze świadczenia przysługują do ukończenia 25 lat pod warunkiem, że uczy się w ono szkole lub szkole wyższej. Na dziecko posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, którego rodzic nie płaci zasądzonych alimentów, świadczenia przysługują bez względu na wiek dziecka. **Egzekucja jest bezskuteczna**, jeżeli w okresie dwóch miesięcy przed złożeniem wniosku o świadczenie z FA komornik nie wyegzekwował pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych. Bezskuteczność egzekucji potwierdza komornik sądowy odpowiednim zaświadczeniem. Można je od komornika uzyskać samemu lub wystąpić o ich uzyskanie przez organ właściwy wierzyciela tj. : urząd gminy lub ośrodek pomocy społecznej, w którym osoba ubiega się o świadczenie z FA (w jednych gminach świadczenie przyznaje urząd gminy w innych ośrodek pomocy społecznej). W przypadku, gdy egzekucja alimentów nie jest prowadzona w Polsce, gdyż dłużnik mieszka za granicą, w celu potwierdzenia bezskuteczności egzekucji, do wniosku o przyznanie świadczenia z FA wnioskodawca musi dołączyć odpowiednie zaświadczenie z sądu okręgowego (lub innego właściwego sądu) lub zagranicznej instytucji egzekucyjnej, potwierdzające bezskuteczność egzekucji zasądzonych alimentów lub niemożność prowadzenia egzekucji. Aby nabyć prawo do świadczenia z FA dziecko, które ma zasądzone alimenty nie musi być wychowywane przez rodzica samotnie. Prawo do świadczenia z FA przysługuje też na dzieci wychowywane przez rodzica, który zawarł kolejny związek małżeński, żyje w nieformalnym związku lub mąż/żona nie płaci zasądzonych alimentów. W takich przypadkach rodzic zobowiązany do alimentacji nie jest wliczany do składu rodziny, więc jego dochód nie jest brany pod uwagę przy ustalaniu czy rodzina ma prawo do świadczenia z FA.

Dochód uprawniający do świadczeń.

Prawo do świadczenia z FA przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód netto na osobę w rodzinie w roku poprzedzającym okres świadczeniowy nie przekracza 725 zł. Ustalając prawo do świadczenia z FA na okres od 1 października 2008 r. do 30 września 2009 r. brany jest pod uwagę dochód uzyskany przez członków rodziny w 2007 r. Na dochód ten składają się następujące składniki:

- przychody podlegające opodatkowaniu na zasadach ogólnych na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, pomniejszone o koszty uzyskania przychodu, należny podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenia społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- deklarowany w oświadczeniu dochód z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne,
- inne dochody nieopodatkowane podatkiem dochodowym od osób fizycznych enumeratywnie wyliczone w ustawie o świadczeniach rodzinnych (np. wszelkie stypendia otrzymywane przez uczniów lub studentów, alimenty na rzecz dzieci). W odróżnieniu od ustalania dochodu dla potrzeb przyznania świadczeń rodzinnych, do dochodu rodziny nie wlicza się kwot zaliczek alimentacyjnych otrzymanych w 2007 r.

W przypadku, gdy rodzina posiada gospodarstwo rolne, dochód z tego tytułu oblicza się na podstawie liczby hektarów przeliczeniowych znajdujących się w jej posiadaniu w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy. W tym, jeżeli zmiana powierzchni gospodarstwa rolnego miała miejsce w trakcie miesiąca, nową powierzchnię gospodarstwa uwzględnia się od miesiąca następnego. Miesięczna wartość dochodu z 1 ha przeliczeniowego została określona na poziomie 1/12 dochodu ogłaszanego corocznie w drodze obwieszczenia przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 18 ustawy z 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym. W/w wskaźnik dochodu z gospodarstwa rolnego za rok 2007 (czyli rok, z którego dochód brany jest pod uwagę przy ustalaniu prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, na rozpoczynający się od 1 października 2008 r. okres świadczeniowy), zostanie ogłoszony przez Prezesa GUS-u do 23 września 2008 roku. W przypadku, gdy rodzina lub osoba ucząca się utrzymuje się z gospodarstwa rolnego oraz uzyskuje pozarolnicze dochody, dochody z obu tych źródeł sumuje się. Przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie oblicza się, dzieląc łączną kwotę dochodu uzyskanego przez wszystkich

członków rodziny w roku 2007, przez 12, czyli przez liczbę miesięcy w roku, a następnie przez liczbę ich członków.

W przypadku uzyskiwania dochodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym na zasadach ogólnych, wysokość uzyskanego dochodu należy udokumentować zaświadczeniami z urzędu skarbowego o dochodach za rok 2007. Brany jest pod uwagę dochód netto, czyli przychód wykazany w zaświadczeniu z US, pomniejszony o koszty uzyskania przychodu, należny podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenia społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne. Zgodnie z art. 44 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów ustalając prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego na okresy świadczeniowe od dnia 1 października 2008 r. do dnia 30 września 2009 r. i od dnia 1 października 2009 r. do dnia 30 września 2010 r., do dochodu rodziny nie wlicza się otrzymanych w 2007 r. i w 2008 r. zaliczek alimentacyjnych.

Wysokość świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Świadczenia z FA przysługują w kwocie bieżąco zasądzonych alimentów, ale nie mogą wynieść więcej niż po 500 zł na każde z uprawnionych do alimentów dzieci.

Okres otrzymywania świadczeń, kiedy złożyć wniosek.

Świadczenia z FA przyznawane są na tzw. okresy świadczeniowe, trwające 12 miesięcy od 1 października do 30 września następnego roku kalendarzowego. Jednak wnioski o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego osoby zainteresowane mogą składać już od 1 sierpnia. W przypadku, gdy osoba ubiegająca się o świadczenia z funduszu alimentacyjnego na nowy okres świadczeniowy złoży wniosek wraz z dokumentami do dnia 31 sierpnia, ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wypłata świadczeń przysługujących za październik następuje do dnia 31 października. W przypadku, gdy osoba ubiegająca się o świadczenia na nowy okres świadczeniowy złoży wniosek wraz z dokumentami w okresie od dnia 1 września do dnia 31 października, ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz wypłata świadczeń przysługujących za październik następuje do dnia 30 listopada.

Gdzie złożyć wniosek o świadczenie z funduszu alimentacyjnego ?

Wniosek o przyznanie świadczeń z FA, w odróżnieniu od wniosku o przyznanie zaliczki alimentacyjnej, należy złożyć nie u komornika prowadzącego postępowanie egzekucyjne lecz bezpośrednio w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie albo w ośrodku pomocy społecznej, jeżeli w danej gminie ośrodek ten realizuje świadczenia z FA. Formularze wniosków udostępnia odpowiednio: urząd gminy lub ośrodek pomocy społecznej.

Aby pobrać wniosek o ustalenie prawa do funduszu alimentacyjnego i wymagane formularze kliknij na poniższy tekst.

WNIOSEK O USTALENIE PRAWA DO FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO

Postępowanie wobec dłużnika alimentacyjnego.

W przypadku bezskuteczności egzekucji osoba uprawniona do alimentów (dziecko za pośrednictwem swego przedstawiciela ustawowego) może złożyć do organu właściwego wierzyciela (oznacza to urząd gminy lub ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej do alimentów) wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego. Do wniosku należy dołączyć zaświadczenie, od komornika prowadzącego postępowanie egzekucyjne, o bezskuteczności egzekucji, zawierające informację o stanie egzekucji, przyczynach jej bezskuteczności oraz o działaniach podejmowanych w celu wyegzekwowania zasądzonych alimentów. W przypadku złożenia wniosku bez w/w zaświadczenia, organ właściwy wierzyciela wzywa organ prowadzący postępowanie egzekucyjne do przesłania zaświadczenia. Komornik prowadzący postępowanie egzekucyjne jest obowiązany do przesłania zaświadczenia w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania. W przypadku przyznania osobie uprawnionej świadczenia z funduszu alimentacyjnego organ właściwy wierzyciela „z urzędu” występuje z wnioskiem do organu właściwego dłużnika (oznacza to urząd gminy lub ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego) o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego. Po otrzymaniu w/w wniosku, organ właściwy dłużnika przeprowadza wywiad alimentacyjny, w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego, a także jego stanu zdrowia oraz przyczyn nielożenia na utrzymanie osoby uprawnionej, oraz odbiera od niego oświadczenie majątkowe. W przypadku

gdy dłużnik alimentacyjny nie może wywiązać się ze swych zobowiązań z powodu braku zatrudnienia, organ właściwy dłużnika:

- 1) zobowiązuje dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako bezrobotny, albo jako poszukujący pracy, w przypadku braku możliwości zarejestrowania się jako bezrobotny;
- 2) zwraca się do starosty o podjęcie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego;
- 3) w razie braku możliwości aktywizacji zawodowej występuje z wnioskiem do starosty o skierowanie dłużnika alimentacyjnego do robót publicznych lub prac organizowanych na zasadach robót publicznych, określonych w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

W przypadku uniemożliwienia przez dłużnika alimentacyjnego przeprowadzenia wywiadu alimentacyjnego, odmowy złożenia oświadczenia majątkowego oraz odmowy podjęcia prac, w ramach aktywizacji zawodowej, uchylania się od nich lub odmowy zarejestrowania się jako bezrobotny, odmowy zarejestrowania się jako poszukujący pracy w przypadku braku możliwości zarejestrowania się jako bezrobotny, organ właściwy dłużnika:

- 1) składa wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.),
- 2) kieruje wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego.

Organ właściwy dłużnika informuje organ właściwy wierzyciela oraz komornika sądowego o podjętych działaniach wobec dłużnika alimentacyjnego oraz o ich efektach. Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej do alimentów, łącznie z ustawowymi odsetkami.

Działania podejmowane w stosunku do dłużnika alimentacyjnego

Osoba uprawniona lub jej przedstawiciel ustawowy, która z różnych przyczyn **nie otrzyma świadczenia z funduszu alimentacyjnego lub w ogóle nie złoży wniosku o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego**, może złożyć **osobny wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego.**

Wniosek należy złożyć w organie właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej (**ozn. w Gminie Miasto Szczecin - Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej przy ul. Kadłubka 12**). Druki wniosków można pobierać w siedzibie Komornika Sądowego lub bezpośrednio w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej przy ul. Kadłubka 12.

Wnioski o podjęcie działań w stosunku do dłużnika alimentacyjnego będą przyjmowane od 1 października 2008 r.

Do wniosku należy dołączyć następujące dokumenty:

- kopia dowodu osobistego,
- odpis prawomocnego orzeczenia sądu zasądzającego alimenty, odpis postanowienia sądu o zabezpieczeniu powództwa o alimenty, odpis protokołu zawierającego treść ugody sądowej lub ugody zawartej przed mediatorem,
- zaświadczenie organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne (komornika sądowego) o bezskuteczności egzekucji przez ostatnie dwa miesiące zawierające informację o stanie egzekucji, przyczynach jej bezskuteczności oraz działaniach podejmowanych w celu wyegzekwowania zasądzonych alimentów.

UWAGA!

- Przez bezskuteczną egzekucję należy rozumieć egzekucję, w wyniku której w okresie **ostatnich dwóch miesięcy** nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych.
- Osoba uprawniona oznacza osobę uprawnioną do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna.
- Działania są podejmowane w stosunku do dłużników przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
- Osoba uprawniona do świadczenia z funduszu alimentacyjnego nie składa wniosku o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego, gdyż zostaną one podjęte z urzędu z chwilą wydania decyzji przyznającej świadczenie z funduszu.

Do działań tych należy:

- przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego,
- odebranie od dłużnika oświadczenia majątkowego,

- zobowiązanie dłużnika do zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy,
- aktywizacja zawodowa dłużnika alimentacyjnego,
- skierowanie dłużnika do robót publicznych,
- złożenie wniosku do prokuratury o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 Kodeksu Karnego,
- skierowanie wniosku do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego,
- możliwość wytaczania powództwa na rzecz obywateli w sprawach o roszczenia alimentacyjne.

Obowiązujące akty prawne:

- Ustawa z dnia 27 czerwca 2008 r. o zmianie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów - [Dz.U. 2008 nr 134 poz. 850 \(PDF\)](#)
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów - [Dz.U. 2007 nr 192 poz. 1378 \(PDF\)](#)